

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

(за матеріалами XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентства й наукової молоді,
Харків, 15 квітня 2021 року)

ДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808

Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 10.09.2021 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики

Мельників Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Щербакова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови

Обиденнікова Марина Олегівна – здобувач II курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри української мови

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія XXI століття [Електронне видання] : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді, Харків, 15 квітня 2021 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди ; [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2021. 164 с.

©Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021

©Автори публікацій, 2021

<i>Явище морфологічної атракції в лінгвістиці</i>	44
<i>Жиліна Кристина</i>	
<i>Поняття «атракція» в лінгвістичній науці: історія і сучасний стан дослідження</i>	45
<i>Жиліна Кристина</i>	
<i>Еротизм у ліриці Юрка Іздрика</i>	49
<i>Катриченко Карина</i>	
<i>Использование пословиц и поговорок в заголовках СМИ</i>	53
<i>Клад'єва Аліна</i>	
<i>Teaching Ukrainian as a Foreign Language</i>	55
<i>Ковальова Діана</i>	
<i>Реалізація методу вправ у навчанні української мови як іноземної</i>	56
<i>Ковальова Діана</i>	
<i>Неологизми в романе Дины Рубиной «Белая голубка Кордовы»</i>	58
<i>Колісникова Карина</i>	
<i>Відображення любовних почуттів у художньому просторі повісті Г.Ф. Квітки-Основ'яненка «Сердешна Оксана»</i>	60
<i>Комолова Юлія</i>	
<i>Складнопідрядні речення умови в політичних текстах</i>	63
<i>Кондратюк Вікторія</i>	
<i>Вербалізація лексико-семантичного поля «пам'ять» в есеях Василя Махна</i>	69
<i>Котолуп Анастасія</i>	
<i>Антропонімія творів І. Нечуя-Левицького</i>	72
<i>Кравцова Альона</i>	
<i>Навчання дітей англійської мови: метод TPR</i>	76
<i>Кузнецова Лілія</i>	
<i>Осмислення ідеї свободи у романі С. Жадана «Ворошиловград»</i>	78
<i>Куткова Вікторія</i>	
<i>Особливості ойконімії Маріупольського району Донецької області</i>	81
<i>Лебедєва Надія</i>	

вимовлянні звуків. Потім вони готові віддавати команди один одному. Гра, в яку я люблю грати, полягає в тому, щоб організувати учнів у коло навколо мене, я вимовляю слово, і останній, хто робить дію, виходить. Потім цей учень стоїть позаду мене і стежить за виконанням дій, а також стежить за тим, хто робить дію останнім. Врешті-решт, залишається лише один учень, він стає переможцем.

Висновки. На мою думку, метод TPR ефективно використовувати для дітей. Фізичні дії вдало ілюструють значення, завдяки чому всі діти можуть зрозуміти та використовувати цільову мову.

Цей метод не вимагає багато підготовки або матеріалів, треба заздалегідь продумати рухи. Метод може бути пристосований для будь-якої ситуації, потрібно лише вчителю використовувати свою фантазію. Проте цей метод має і недолік – це шум у класі та недисциплінованість учнів, але ж, будь-яка гра створює необхідні психологічні умови і сприятливу атмосферу для всебічного розвитку.

Література

1. **Asher J. J.** Guidance from Dr. James J. Asher. Режим доступу: <https://www.tpr-world.com/dr-james-asher.html>.
2. **Биркун Л.В.** Збірник комунікативних завдань для початкової школи. К. : Знання, 2002. 48 с.
3. **Гапонова С.В.** Сучасні методи викладання іноземних мов за кордоном. *Іноземні мови*. 1998. №1. С.24-32.
4. **Прокопенко О.І.,** Лащук Н.М. Використання методики «Total Physical Response» під час вивчення римівок молодшими школярами на уроках англійської мови. *Матеріали науково-методичних семінарів «Сучасні підходи до навчання англійської мови в початковій школі у світлі загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання»*. Чернігів, 2006. С.28-33.
5. **Lynne C.** Teaching Languages to Young Learners. Cambridge University Press, 2017. 258 p.

Куткова Вікторія Сергіївна
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол. н., викл. М.Г. Повар

ОСМИСЛЕННЯ ІДЕЇ СВОБОДИ У РОМАНІ С.ЖАДАНА «ВОРОШИЛОВГРАД»

Творчість Сергія Жадана посідає значне місце в сучасній українській літературі. Письменник належить до покоління «дев'яностиків» — особливого в українському літературному процесі ХХ століття. У своїх роботах С. Жадан порушує актуальні проблеми, тому його твори є досить цікавими для прочитання та дослідження.

Одне з найважливіших питань, яке Сергій Жадан намагається вирішити у своїй творчості, — це питання свободи людини. Адже автор і територіально, тобто за місцем народження, і духовно, пов'язаний із подіями, що відбуваються на Сході України, де тема свободи постала особливо серйозно.

У своїх роботах письменник намагається дійти до розуміння витоків подій сьогоденності, але на жаль, ці події пов'язані лише з політичними, а й з моральними та інтелектуальними факторами.

Концепція свободи у творчості Сергія Жадана виконує функцію розкриття розбіжностей у житті людини, адже свобода є та існує всюди і водночас, ніде. [4: 32]

Свобода розглядається як основна ознака життя особистості, здатність людини діяти відповідно до власних інтересів та бажань.

У романі «Ворошиловград» ми бачимо людей, які стикаються з життєвими подіями, які, в свою чергу, намагаються придушити свободу та знівелювати людську особистість.

Сам Сергій Жадан говорить про роман: «меланхолійний, ліричний, наповнений усіякими соціальними реаліями, у ньому доволі суттєвий соціальний контекст»[7]. Це роман «про пам'ять, її безперервність та важливість», про те, «що потрібно захищати себе, своїх близьких, свої принципи, свою територію, своє минуле, своє майбутнє. Це роман про опір, роман про протистояння, про захист своїх принципів від зовнішнього тиску» [7].

Твір «Ворошиловград» розповідає історію молодої людини, яка підсвідомо стала жертвою свого часу. Герман Корольов та його однолітки – частина «втраченого покоління» періоду розпаду Радянського Союзу на території України.

Роман «Ворошиловград» порушує питання пам'яті. Герої твору постійно згадують минуле, переглядають старі фотокартки та листівки чи обідрані стіни занедбаних піонертаборів, згадуючи моменти свого дитинства, юнацтва, молодості. Яскравим символом такої пам'яті також виявляється Ворошиловград – радянська назва Луганська.

Персонажі з легкістю отримують повну свободу, але не в змозі нею правильно скористуватися. Через це молоді люди опиняються на межі між безглуздим минулим та безнадійним майбутнім, а все їх сьогодення – це чергова спроба вирватися із рамок пострадянського соціуму, заповнити душевну порожнечу.

Письменник намагається показати вплив соціальних заворушень на підростаюче покоління та їх наслідки у подальшому житті.

У творі наявні мотиви безпорадності, зневіри на краще майбутнє, внутрішньої несвободи особистості.

С. Жадан розкриває різні прояви «втраченості» молоді 90-х. Так, він наголосив, що при повній свободі дій та встановленні власних ціннісних орієнтирів, людина з легковажністю ставиться до будь-яких обов'язків та правил. Однак сам Герман знає, що для того, щоб зберегти своє "Я", слід дотримуватися певних принципів.

Однією з провідних тем роману «Ворошиловград» є мілітарність. Але ця мілітарність встановлюється не лише війнами, а й спортом. Футбол у романі – це команда і друзі, і тому гра Германа проти газовиків стає поштовхом до оборони аеродрому. За допомогою теми футболу висвітлюються ідеологічні

конфлікти, політичні гасла, так як футбол – це поле свободи, емоцій і бажань радянської людини. [6]

Ідея свободи реалізується також і через мотив музики, який має суттєве значення у романі «Ворошиловград». Адже музика як підтекст до подальшого розгортання подій у творі.

Музика в певному контексті символізує свободу душі. Наприклад, Герман докоряє Льоліку, що той, мовляв, слухає музику Паркера, нав'язану йому братом: *«Я би на твоєму місці не довіряв його музичним смакам, – сказав я Льоліку. – Потрібно слухати музику, яку любиш»* (1: 30).

Музика для героїв С. Жадана поєднана з моментом життєвого вибору: «своя» (свідомо обрана) та «не своя» (нав'язана), вона підкреслює процес самоздійснення або повну неспроможність героя бути собою.

Таким чином, Герман, який уперто захищає в «українських преріях» автозаправку від усесильного загарбника-олігарха, є носієм певної «вищої ідеї». Це ідея особистої свободи, незалежності, непокори – навіть всупереч логіці самозбереження.

Література

1. **Андрусак І. М.** Сучасна українська література кінця ХХ ст. – початку ХХІ ст. Хрестоматія. Київ : Школа, 2006. 464 с.
2. **Борисюк І.** Музика як культурний текст у романі «Ворошиловград» С. Жадана. Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAfn_2013_150_3.
3. **Гундорова Т.** Ворошиловград і порожнеча. URL: <http://litakcent.com/2011/02/08/voroshylvhrad-i-porozhnecha/>.
4. **Кононенко В.** Концепти українського дискурсу: монографія. Київ –Івано-Франківськ, 2004. 248 с.
5. **Любарець А.** «Ворошиловград» – нова візитівка Сергія Жадана. URL: <http://h.ua/story/309919/>.
6. **Сергій Жадан:** «Ворошиловград» – роман про захист своїх принципів від зовнішнього тиску. URL: <http://avtura.com.ua/review/464/>.
7. **Сергій Жадан:** «Не відчуваю себе героєм покоління». URL: <https://karabas.live/zhadan-interview/>.
8. **Фоменко В. Г.** Місто-фантом у романі Сергія Жадана «Ворошиловград» Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки). Частина II. 2011. № 3 (214). С. 98-103.
9. **Шульга Д.** Сергій Жадан: «Ворошиловград» не припадає до душі тим, хто уподобав «Депеш мод». URL: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/entertainment/2010/11/101101_review_shulga_zh_adan_sp.shtml

Джерела

1. Жадан С. Ворошиловград. Харків: Фоліо, 2010. 442 с.